

श्रमिक भरपाई अधिनियम, १९२३ अंतर्गत
भरपाईपोटी जमा होणाऱ्या रकमांचे वाटप
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: आयसीई-०११४/प्र.क्र.३/कामगार-६,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२.
तारीख: १४/०२/२०१४.

प्रस्तावना -

कंपनी / कारखान्यांमध्ये काम करीत असताना एखाद्या कामगाराला अपघात झाल्यास किंवा त्यात त्याचा मृत्यु झाल्यास, संबंधित कंपनी / कारखान्यातर्फे श्रमिक भरपाई अधिनियम, १९२३ मधील तरतुदीनुसार अशा अपघातग्रस्त कामगाराच्या कुटूंबियांना आर्थिक मदत देण्याच्या अनुषंगाने श्रमिक भरपाई आयुक्तांकडे विशिष्ट रकमेचा भरणा केला जातो. सदर रक्कम संबंधित न्याय निर्णयानंतर अपघातग्रस्त कुटूंबियांच्या वारसदारांना अदा करण्यात येते. तथापि ही कार्यवाही होत असताना मृत कामगारांचे वारस निश्चित करणे, कोषागार कार्यालयातर्फे धनादेश वितरीत होणे, यामध्ये बरेच प्रशासनिक टप्पे असल्यामुळे मृत कामगारांच्या वारसांना ब-याच अडचणी येतात.

यासंदर्भात श्रीमती मीरा राजेंद्र जाधव व इतर यांनी मा.उच्च न्यायालय, मुंबई येथे रिट याचिका क्र. ८०/२०१३ दाखल केलेली होती. सदर याचिकेसंदर्भात निर्णय देताना मा.उच्च न्यायालयाने असे निदेश दिलेले आहेत की, अपघातग्रस्त / मृत कामगाराच्या कुटूंबियांना श्रमिक भरपाई अधिनियम, १९२३ अंतर्गत देय होणारी रक्कम विनाविलंब मिळावी, यासाठी श्रमिक भरपाई आयुक्त यांच्या पदनामाने एखाद्या राष्ट्रीयकृत बँकेमध्ये खाते उघडावे. सदर खात्यामध्ये श्रमिक भरपाई अधिनियम, १९२३ अंतर्गत जमा होणारी रक्कम संबंधित अपघातग्रस्त / मृत कामगारांच्या वारसदारांना विनाविलंब प्रदान करावी. मा.उच्च न्यायालयाचे सदर आदेश विचारात घेऊन शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय-

श्रमिक भरपाई अधिनियम, १९२३ अंतर्गत भरपाईपोटी जमा होणारी रक्कम, श्रमिक भरपाई आयुक्त यांनी (पदनामाने) तसेच राज्यातील इतर मा.न्यायाधीश, कामगार न्यायालय (मा.न्यायाधीश कामगार न्यायालये तथा पदसिध्द श्रमिक भरपाई आयुक्त) यांनी त्या, त्या जिल्हयांमध्ये स्टेट बँक ऑफ इंडिया या राष्ट्रीयकृत बँकेमध्ये खाते उघडून त्यात जमा करण्यास शासन याद्वारे मान्यता देत आहे. सदर खात्याचे आहरण व संवितरण अधिकारी नियुक्त करण्याची कार्यवाही समुचित प्राधिकरणांनी करावी.

यासंदर्भात विविध न्यायालयांमध्ये दाखल करण्यात आलेल्या याचिकांमध्ये मा. न्यायालयांच्या आदेशानुसार संबंधित अपघातग्रस्त/ मृत कामगारांच्या कुटूंबियांच्या वारसदारांना देय होणारी नुकसान

भरपाईची रक्कम संबंधितांच्या बँक खात्यामध्ये परस्पर व विनाविलंब जमा करण्याबाबत श्रमिक भरपाई आयुक्तांनी विशेष लक्ष दयावे.

उपरोक्त शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने पुढील कार्यवाही तातडीने करण्यासाठी सध्या विविध न्यायालयांमध्ये जे दावे प्रलंबित / सुरु असतील अशा दाव्यांसंदर्भातील रक्कमा श्रमिक भरपाई आयुक्त, मुंबई तसेच मा.न्यायाधीश कामगार न्यायालये तथा पदसिध्द श्रमिक भरपाई आयुक्त यांनी त्या, त्या जिल्हयातील स्टेट बँक ऑफ इंडिया या राष्ट्रीयकृत बँकेमध्ये जमा करण्याबाबतची कार्यवाही तातडीने करण्यात यावी.

प्रस्तुत शासन निर्णय श्रमिक भरपाई आयुक्त कार्यालय, मुंबई तसेच राज्यातील इतर पदसिध्द मा. न्यायाधीश, कामगार न्यायालये यांनाही लागू असेल.

सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौ. संदर्भ क्र. ३४/कोषा प्र-५, दि. १२/०२/२०१४ अन्वये दिलेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१४०३१०९७५६४९७२९० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(शैलजा सं. शिरोडकर)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

१. अध्यक्ष, औद्योगिक न्यायालय, महाराष्ट्र, मुंबई,
२. प्रबंधक, औद्योगिक न्यायालय, महाराष्ट्र, मुंबई,
३. सर्व श्रमिक भरपाई आयुक्त, श्रमिक भरपाई आयुक्त कार्यालये.
४. महालेखापाल- १ (लेखापरीक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, मुंबई,
५. अधिदान व लेखाधिकारी, अधिदान लेखा कार्यालय, मुंबई,
६. उप सचिव, वित्त विभाग (कोषा-५), मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
७. निवड नस्ती (कामगार - ६).